

GNOSTIKŲ PALIKIMAS

Jėzaus Kristaus pasekėjai, evangelikai – žinojo kitoki Mokytojo Žodį: apie dvasinį tyrumą ir slaptą Žinojimą – Gnose. Štai apie ką byloja Egipte Nag Hammadi kaime rasti gnostikų tekstai. Nors jie neįtraukti į kanoną, bet jie yra ne mažiau ŠVENTI, nei sinoptikai. Šių dienų krikščioniams TO ŠVENTUMO labai trūksta, o nėra kam Jį perteikti. Dvasininkai to darbo neatlieka, nes Gyvoji tradicija nutraukta per prievartą.

Dėkoju svetainės www.maldos.lt kūrėjams už vertingas dvasines žinias.

Gnostikas Karpokratas

Antrojo amžiaus pradžioje, kai krikščionybė dar tik ieškojo savo tvirtų dogminių rėmų, Egipto Aleksandrija (*Alexandria*) buvo intelektualinis vandenynas, kuriame virė drąsiausios idėjos. Šiame audringame mieste, maždaug 130–150 metais po Kristaus, iškilo viena kontroversiškiausių ankstyvosios krikščionybės figūrų – **Karpokratas** (*Carpocrates*).

Jis nebuvo tiesiog pamokslininkas; jis buvo filosofas, gnostikas ir radikalus socialinis reformatorius, kurio mokymas krikščionių ortodoksų akyse atrodė kaip pavojingiausias dvasinis maištas. Karpokratas tikėjo, kad žmogaus siela yra dieviška, o visas matomas pasaulis su savo įstatymais ir apribojimais – tik žemesnių jėgų sukurta iliuzija, kurią tikrasis išminčius privalo įveikti.

Aleksandrijos mokykla ir teisingumo samprata

Karpokratas savo mokymą grindė ne tik krikščioniškomis tiesomis, bet ir giliomis Platono filosofijos įžvalgomis. Jo filosofijos šerdis buvo išdėstyta veikale „Apie teisingumą“ (*De iustitia*), kurį vėliau itin kritikavo Klemensas Aleksandrietis (*Clemens Alexandrinus*). Karpokratas teigė, kad Dievo teisingumas (*dikaio syne*) pasireiškia per visišką lygybę ir bendrystę (*koinonia*). Jis nurodė į gamtą: saulė šviečia visiems vienodai, žemė duoda vaisių visiems be išimties.

Jo nuomone, žmogaus sugalvota privati nuosavybė, įstatymai „tavo“ ir „mano“ bei santuokos apribojimai yra prigimtinio Dievo teisingumo iškraipymas. Karpokratas manė, kad įstatymai buvo sukurti žemesnių angelų, vadinamųjų archontų (*archontes*), kurie sukonstravo šį pasaulį kaip kalėjimą sieloms. Todėl dvasinis žmogus, pasiekęs pažinimą (*gnosis*), yra laisvas nuo visų žemiškų taisyklių. Tai buvo pirmasis istorijoje užfiksuotas „religinis komunizmas“, skelbęs, kad viskas pasaulyje turi priklausyti visiems bendrai.

Jėzus kaip pavyzdys, o ne išimtis

Karpokratas į Jėzų žvelgė per visiškai kitokią prizmę nei kiti to meto krikščionys. Jam Jėzus nebuvo dievybė biologine prasme, o tiesiog žmogus, Juozapo sūnus, turėjęs neįtikėtinai tyrą ir galingą sielą. Jėzaus stiprybė slėpėjo tame, kad **Jis prisiminė (*anamnesis*) tai, ką matė būdamas pas Aukščiausiąjį Tėvą (Monadą), kol dar nebuvo įkalintas kūne.**

Karpokrato mokymu, Jėzus sugebėjo nugalėti archontus ir pakilti virš jų įstatymų, nes Jis suprato jų laikinumą. Svarbiausia šio mokymo dalis buvo teigimas, kad **bet kuris kitas žmogus, turintis pakankamai dvasinės jėgos, gali tapti lygus Jėzui ar net Jį pralenkti.** Tai buvo dvasinis aristokratiškumas: **išganymas priklausė ne nuo malonės, o nuo sielos sugebėjimo prisiminti savo dievišką kilmę ir nusimesti materijos pančius.**

Sielų persikėlimas ir pareiga patirti viską

Viena labiausiai šokiruojančių Karpokrato idėjų buvo susijusi su sielų persikėlimu (metempsichoze). Jis tikėjo, kad **siela privalo pereiti per visą žemiškų patirčių spektrą.** Jei žmogus per vieną gyvenimą nespėja patirti visko – tiek to, kas laikoma gėriu, tiek to, kas laikoma blogiu – archontai po mirties jį vėl grąžina į kūną, kad jis pabaigtų savo „skolą“ materijai.

Karpokratininkai manė, kad siela yra išlaisvinama tik tada, kai ji „išsekindina“ pasaulį, t. y. patiria visus įmanomus veiksmus. Ireniejus Lionietis (*Irenaeus Lugdunensis*) rašė, kad dėl šio įsitikinimo sekta buvo kaltinama amoralumu, tačiau pačiam Karpokratui tai buvo metafizinė būtinybė: **siela negali išeiti iš kalėjimo, kol nesumokėjo paskutinio skatiko patirtimi.** Tai buvo radikalus antinomizmas – laisvė nuo bet kokių įstatymų, grindžiama tikėjimu, kad **dvasiniam žmogui niekas nėra nuodėmė.**

Epifanas: Tragiškasis sūnus ir kulto gimimas

Karpokrato šeima taip pat tapo legendos dalimi. **Jo sūnus Epifanas (*Epiphanes*), gimęs iš moters vardu Aleksandrija Kefalonijos saloje, tapo judėjimo intelektualiniu lyderiu dar būdamas paauglys.** Epifanas mirė būdamas vos septyniolikos, tačiau spėjo parašyti svarbiausius grupės tekstus.

Po mirties jam buvo suteikta dieviška garbė. Kefalonijos saloje, Samės mieste, jam buvo pastatyta šventykla, kurioje karpokratininkai rinkdavosi per kiekvieną jaunatį švęsti jo atminimo. **Epifanas tapo pirmuoju „gnostiniu šventuoju“, o**

jo tėvo mokymas per jį įgavo religinio kulto pavidalą, kuriame susipynė filosofija, asmens kultas ir laisvos meilės idėjos.

Meno ir ikonų naudojimas

Karpokratas paliko pėdsaką ir krikščioniškojo meno istorijoje. Jo sekėjai buvo vieni pirmųjų, kurie **naudojo Jėzaus atvaizdus**. Jie teigė turintys Jėzaus portretą, kurį esą nutapė pats **Poncijus Pilotas**, kai Jėzus dar buvo gyvas. **Karpokratininkai Jėzaus statulas ir paveikslus statydavo šalia garsių graikų filosofų – Pitagoro, Platono ir Aristotelio. Jie šiuos atvaizdus vainikuodavo gėlėmis ir gerbdavo kaip didžiuosius tiesos mokytojus.** Tai buvo unikalus bandymas įtraukti Kristų į bendrą pasaulio išminčių panteoną, atmetant jo išskirtinį dieviškumą.

Nors Karpokrato judėjimas pamažu išnyko, jo idėjos apie lygybę, laisvę nuo įstatymų ir asmeninio pažinimo galią nuolat atgimdavo vėlesniais amžiais įvairiuose mistiniuose ir socialiniuose judėjimuose. Karpokratas išliko istorijoje kaip **mąstytojas, kuris išdrįso mesti iššūkį pačioms visuomenės ir religijos šaknims**, skelbdamas, kad **tikrasis teisingumas yra ne įstatymų laikymasis, o visiška dvasinė laisvė.**

Karpokrato sūnus Epifanas tapo tikru stebukladariu jo sektos bendruomenėje, nors gyveno vos septyniolika metų. Po jo mirties pasekėjai pastatė jam šventyklą Kefalijos saloje, kurioje **mokiniai aukodavo jam kaip dievui, giedodami himnus ir šokdami**. Toks elgesys senovės Bažnyčios tėvams kėlė didžiulį pasibaisėjimą.

Teologiniu požiūriu, šis judėjimas garsėjo itin drąsiu požiūriu į nuodėmę. Karpokratas skelbė, kad **siela privalo patirti absoliučiai viską materialame pasaulyje, kad visiškai išsivaduočiau**. Jo sekėjai tikėjo reinkarnacija ir manė, jog siela grįš į žemę tol, kol išbandys kiekvieną žemišką poelgį. Jeigu žmogus nusigręžia nuo kurios nors patirties, siela vėl bus priversta gimti iš naujo. Dėl šios priežasties jie teigė, kad visiškas laisvumas ir jokių ribų nepaisymas yra vienintelis kelias į tobulą išganymą. Ankstyvieji krikščionių autoriai, ypač Ireniejus iš Lugduno, negailėjo aštrių žodžių ir aprašė šios grupės slaptus susirinkimus bei ritualus. **Nors oficiali Bažnyčia šias idėjas greitai pasmerkė ir pavadino erezija**, Karpokrato palikimas ilgai priminė, kokia įvairi ir ieškanti buvo ankstyvojo tikėjimo pradžia.

<https://www.maldos.lt/karpokratas/>

Gnostikų naasenų liudijimai

Nasenu fragmentas yra vienas iš kelių išlikusių tekstų, siejamų su naasena – ankstyvąja gnostikų grupe, kurią aprašo Hipolitas (*Refutatio omnium haeresium*, V knyga). Pats fragmentas nėra savarankiškas kūrinys; tai citata, kurią Hipolitas pateikia kaip pavyzdį, iliustruojantį **naasenu kosmologiją ir jų aiškinamą mitą apie sielos kilmę, nuopuolį ir išgelbėjimą**. Tekstas greičiausiai buvo paimtas iš platesnio gnostinio himno ar apreiškimo, kurį naasenai naudojo savo mokymuose.

Religija ir tikyba

Naassene yra tiksli forma, atitinkanti graikišką pavadinimą Ναασσηνοί. Lietuviškai ji verčiama **naasenai**, o kilmininkas – nasenu. Kiti pasitaikantys variantai – *nasenai*, *nassenai*, *naassenai* – yra netikslūs arba supaprastinti, bet juos verta paminėti kaip raktinius žodžius, nes žmonės dažnai jų ieško pagal klaidingą rašybą.

Fragmentas perteikia trijų kosminių principų seką: **pirmasis yra *Nous* (Protas), iš kurio kyla *Chaosas*, o trečioji vieta tenka *Sielai***. Ši struktūra atspindi gnostinę kosmologiją, kurioje pasaulio tvarka atsiranda iš pirminio proto, o **chaosas ir materija yra žemesni, nuo dieviškosios pilnatvės nutolę lygmenys**. Siela čia vaizduojama kaip Sofijos atspindys – būtybė, kuri, apsivilkusi elnio pavidalu, paklysta materijos pasaulyje ir patenka į kančios, klaidžiojimo bei nežinojimo būseną. **Tai atitinka gnostinį mitą apie Sofijos nuopuolį ir jos įstrigimą žemesniuose eonuose**.

Tekste išryškėja **sielos būsenų kaita: ji mato šviesą, bet vėl nugrimzta į tamsą**; džiaugiasi, bet vėl verkia; yra pasmerkiama ir galiausiai „miršta“, t. y. **praranda ryšį su dieviškuoju pasauliu**. **Šis cikliškas judėjimas tarp šviesos ir tamsos yra būdingas gnostinėms soteriologinėms schemoms, kuriose siela blaškosi tarp aukštesniųjų ir žemesniųjų pasaulių**.

Fragmento pabaigoje **pasirodo Jėzus, kuris kreipiasi į Tėvą ir prašo leidimo nusileisti į eonus, kad surastų paklydusią sielą ir atskleistų jai „šventojo kelio paslaptis“, vadinamas *Gnoze***. Ši scena atspindi gnostinį Jėzaus vaidmenį: jis nėra pirmiausia atpirkėjas per kryžių, bet **siųstasis mokytojas, kuris perduoda slaptą pažinimą ir parodo kelią iš materijos labirinto**. **Jo misija – atskleisti dieviškas formas, eonų struktūrą ir išmokyti sielą, kaip sugrįžti į aukštesnįjį pasaulį**.

Nasenu fragmentas yra vienas iš nedaugelio tekstinių liudijimų apie šios grupės mitologiją. Jis atskleidžia jų kosmologiją, sielos antropologiją ir **Jėzaus funkciją kaip gnostinio mokytojo**. **Nors pats tekstas išliko tik Hipolito veikale, jis**

laikomas svarbiu šaltiniu rekonstruojant ankstyvasias gnostines tradicijas, kurios egzistavo greta ortodoksinės krikščionybės II amžiuje.

Naasenų fragmentas

„Visuotinio gimimo dėsnyje pirmasis gimė *Nous* (Protas); antrasis buvo Chaosas, pasklidęs iš pirmagimio. Trečiąją [vietą] gavo siela [...]

Apsitaisiusi elnio pavidalu, ji [Sofija] yra varginama mirties vergijos.

Tai ji valdo ir regi šviesą, tai vėl nugrimzta į kančią ir verkia.

Tai ji apraudama, tai jos esybė džiūgauja. Tai ji verkia, o galiausiai yra pasmerkiama.

Tai ji pasmerkiama, o galiausiai miršta.

Ir štai ji pasiekia ribą, kur, apsupta blogio, neberanda išeities. Suklaidinta ji įžengė į labirintą.

Tada Jėzus tarė: „Žiūrėk, Tėve, ji klaidžioja žemėje persekiojama blogio. Tolyn nuo tavo dvelksmo (*Pneuma*) ji eina klystkeliais. Ji bando bėgti nuo kartaus Chaoso ir nežino, kaip ištrūkti. Tad siųsk mane, o Tėve, ir aš, nešinas antspaudu, nusileisiu, klaidžiosiu per visus eonus (*Aeons*), atskleisiu visas paslaptis. Aš parodysiu dievų pavidalus ir išmokysiu juos šventojo kelio paslapčių, kurį vadinu Gnoze (*Gnosis*) [...]“

Įdomu tai, kad patys naasenai savo vardą kildino iš hebrajiško žodžio nashan, reiškiančio gyvatę, todėl rojus ir gundymai jiems buvo ne nuodėmės, o slapto pažinimo pradžia. Ši senovės bendruomenė rojaus gyvatę laikė didvyriu, kuris išvadavo žmogų iš tamsaus kūrėjo dievo diktatūros ir atvėrė akis geresniam dvasiniam pasauliui.

Hipolitas, kruopščiai rinkęs kompromituojančią medžiagą prieš šiuos eretikus, išsaugojo nuostabų himną, skirtą pirmajam žmogui Adomui ir jo vidinei dieviškai kibirkščiai. Šiame paslaptingame kūrinyje minima, kad visatos vartai nuolat keičiasi, o siela klaidžioja painiais labirintais, kol randa išėjimą į šviesą. Naasenai naudojo įvairius slaptus ritualus ir šventas giesmes, kurios turėjo padėti sielai atpažinti savo kilmę ir apsiginti nuo piktujų planetų valdovų danguje po

mirties. **Jų dvasinis kelias reikalavo visiško atsisakymo tapatintis su materialiu kūnu, kurį jie vadino kalėjimu arba kapu.** (Čia verta prisiminti Ošo žodžius, kad mes esame „ne kūnas ir ne protas“) **Toks radikalus požiūris stebuklingai suartino juos su kai kuriomis Rytų filosofijomis, kurios taip pat mokė matyti kasdienybės iliuziją.** Galiausiai šis trumpas tekstas mums primena, kad **žmonijos ieškojimai suprasti gėrio ir blogio prigmę turi labai galias bei netikėtas istorines šaknis.**

<https://www.maldos.lt/naasenu-fragmentas/>

Fajumo fragmentas

Fajumo fragmentas (angl. *Fayyum Fragment*) yra vienas seniausių ir trumpiausių Jėzaus žodžių liudijimų, išlikęs tik kaip kelių eilučių graikiškas papiruso gabalas, rastas Egipto Fajumo regione. Fragmentas datuojamas maždaug II a. pradžia, todėl yra ankstyvesnis už daugumą apokrifinių evangelijų ir beveik toks pat senas kaip sinoptikai. Jame pateikiama labai ankstyva Paskutinės vakarienės ir Petro išsižadėjimo scena, artima Morkaus evangelijai, bet turinti savitų bruožų.

Katalikų Bažnyčia Fajumo fragmentą vertina kaip nekanoninį ir anoniminių ankstyvosios krikščionybės liudijimą, priklausančią prie vadinamųjų nepriklausomų evangelinių tradicijų, kurios cirkuliavo I–II a. bendruomenėse, bet nebuvo priimtos į Šventojo Rašto kanoną. Manoma, kad tekstą parašė nežinomas krikščionis, perteikęs jam žinomą Jėzaus istorijos versiją, artimą Morkaus evangelijai, tačiau Bažnyčia nelaiko jo nei autoritetingu, nei įkvėptu Raštu. Fragmentas laikomas istoriniu papirusu, rodančiu ankstyvą evangelijų formavimosi įvairovę, bet neturinčiu doktrininės reikšmės ir nepriskiriamu jokiame apaštalu ar evangelistui.

Tekste Jėzus veda mokinius ir pranašauja jų išsibėgiojimą, cituodamas pranašą Zachariją: „Aš ištiksiu piemenį, ir avys išsisklaidys.“ Petras atsako, kad jis niekada Jo neišsižadės, tačiau Jėzus jam pasako, kad gaidžiui pragyduš du kartus, jis tris kartus išsigins. Ši detalė — „du kartus pragysiantis gaidys“ — yra itin reikšminga, nes sutampa su Morkaus evangelijos versija ir rodo, kad fragmentas priklauso labai ankstyvai Jėzaus tradicijai, dar neapdorotai vėlesnių redakcijų.

Fajumo fragmentas yra svarbus tuo, kad liudija nepriklausomą evangelinę tradiciją, egzistavusią šalia kanoninių evangelijų. Jis rodo, kad Jėzaus žodžiai ir pasakojimai cirkuliavo įvairiomis formomis, o kai kurios jų išliko tik tokiuose

mažyčiuose papiruso likučiuose. Nors tekstas labai trumpas, jis patvirtina, kad ankstyvieji krikščionys naudojo skirtingas Jėzaus istorijos versijas, o evangelijų tradicija buvo gyva ir įvairi.

Fajumo fragmentas

Laisvasis vertimas:

Vesdamas juos laukan, jis pasakė: „Šią naktį jūs visi atsisikirsite nuo manęs, kaip sako Raštas: ‘Ištiksiu piemenį, ir avys išsisklaidys’“.

Tada Petras tarė: „Net jei visi kiti tavęs išsižadės, aš – ne“.

Jėzus atsakė: „Dar šiandien, prieš gaidžiui pragystant du kartus, tu tris kartus manęs išsižadėsi“.

Rekonstruotas teksto vertimas (pagal eilutes):

01 [Kai jis] vedė juos laukan, jis pa[sak]ė: „[Jūs] vi[si]

02 atsiskirsite [šios] nakties [metu]

03 [pagal] Raštą: ‘Aš ištiksiu

04 [piemenį, ir] avys [bus] išsklaidytos’“.

05 [Tada] Petras [tarė]: „Net jei visi taip padarys, [aš] n[e]“.

06 [Jėzus pasakė: „Prie]š gaidžiui pra[gystant] du kartus, [tris kartus]

07 [tu manęs iš]sižadėsi [šiandien]“.

Kaip teologijos ekspertas noriu pridėti kelis intriguojančius faktus apie šį ypatingą radinį. Šis papiruso gabalėlis buvo aptiktas apleistoje Egipto sąvartų zonoje, kur sausas dykumos oras puikiai išsaugojo trapius senovinius užrašus. Įdomu tai, kad ant to paties mačo lapelio kitoje pusėje buvo surašyti visiškai kasdieniai ūkiniai mokesčių įrašai. Tai rodo, kad senovės krikščionys taupė brangią medžiagą ir užrašydavo Jėzaus mokymus ten, kur tik pavykdavo rasti laisvos vietos.

Teologiniu požiūriu šis tekstas stebina viena ypatinga detale. Jame minimas giedojimas po Paskutinės vakarienės pateikiamas šiek tiek kitaip nei oficialiose evangelijose. Autorius pabrėžia bendrą visų mokinukų silpnumą, tarsi norėdamas paguosti savo bendruomenę, kuri tuo metu patyrė didžiulį persekiojimą Romos imperijoje. Nors Bažnyčia šio kūrinio neįtraukė į Bibliją, senovės tikintiesiems šie keli sakiniai tarnavo kaip stiprus dvasinis palaikymas sunkiausiomis valandomis. Istorikai iki šiol ginčijasi, ar šios eilutės buvo atmintinai užrašytas liudytojų pasakojimas, ar iš atminties cituojamas ankstyvasis krikščionių

giesmynas. Šis mažas papirusas atveria gyvą langą į pirmojo amžiaus tikinčiųjų kasdienybę bei jų slaptus maldos susitikimus.

Oksirinko evangelija

Oksirinko 840 ir Oksirinko 1224 evangelijos yra du ankstyvosios krikščionybės papirusų fragmentai, rasti Egipto Oksirinke, tačiau jų pobūdis ir reikšmė labai skiriasi. Abu tekstai datuojami II–III a. ir priklauso nepriklausomoms evangelinėms tradicijoms, kurios egzistavo greta kanoninių evangelijų, tačiau **nebuvo įtrauktos į Naująjį Testamentą**. Šie fragmentai liudija, kad ankstyvieji krikščionys naudojo įvairius rašytinius šaltinius, o **evangelijų tradicija buvo kur kas įvairesnė, nei rodo galutinis kanonas**.

Oksirinko evangelija 840 (angl. *Oxyrhynchus 840 Gospel*) **išlikęs nuoseklus Jėzaus dialogas su fariziejumi, vardu Levitas**. Ši scena neturi tiesioginio atitikmens kanoninėse evangelijose: Jėzus kaltinamas įžengęs į šventyklos apsivalymo vietą be ritualinio apsiplovimo, o atsakydamas Jis smerkia išorinį, vien kūnišką apsivalymą ir priešpastato jam dvasinį apsivalymą „amžinojo gyvenimo vandenyse“. Tekste ryškus kontrastas tarp ritualinės švaros ir vidinės moralinės būklės, o Jėzaus kalba primena sinoptikų polemiką su fariziejais, tačiau turi savitą formą ir teologinį akcentą. Šis fragmentas rodo, kad II a. egzistavo savarankiškos evangelinės tradicijos, perteikiančios Jėzaus mokymą kitaip nei kanoninės evangelijos, ir yra vienas iš nedaugelio išlikusių ankstyvųjų pasakojimų apie Jėzaus veiklą šventykloje.

Oksirinko evangelija 1224 (angl. *Oxyrhynchus 1224 Gospel*) yra daug fragmentiškesnė, tačiau ne mažiau įdomi kaip ankstyvosios evangelinės tradicijos liudijimas. Išlikę tik keli sakiniai ir frazės, tačiau juose atpažįstami Jėzaus posakiai ir epizodai, artimi kanoninėms evangelijoms: raginimas mylėti priešus, mokymas apie tai, kas yra „už mus“ ir „prieš mus“, scena apie valgymą su nusidėjėliais ir palyginimas apie gydytoją. Taip pat matyti pasakojimas apie mokinį, kuriam Jėzus pasirodo vizijoje ir jį padrąsina. Šios paralelės rodo, kad **tekstas priklausė platesnei Jėzaus žodžių tradicijai, kuri egzistavo šalia sinoptikų ir galėjo būti naudojama ankstyvose bendruomenėse kaip mokymo šaltinis**. Nors fragmentas per trumpas, kad būtų galima nustatyti jo žanrą ar struktūrą, jis liudija apie prarastą evangelinį kūrinį, kuriame Jėzaus mokymas buvo perteikiamas savita forma.

Abi Oksirinko evangelijos yra svarbios kaip unikalūs ankstyvosios krikščionybės tekstiniai likučiai. Oksirinko 840 išsiskiria kaip turiningas, vientisas pasakojimas, atskleidžiantis alternatyvią Jėzaus tradiciją, o Oksirinko

1224 – kaip liudijimas apie prarastą evangeliją, kurioje išliko ankstyvųjų Jėzaus posakių variantai. Kartu jos papildė evangelijų istoriją ir parodo, kad **II–III a. krikščionys turėjo gerokai daugiau tekstų, nei pateko į Naująjį Testamentą.**

Oksirinto evangelija (fragmentas 840)

...pirmiausia, prieš darydamas neteisybę, jis sugalvoja visokias gudių pasiteisinimų. Tačiau saugokitės, kad ir jums nenutiktų taip, kaip jiems; nes piktadariai tarp žmonių gauna savo atlygį ne tik tarp gyvųjų, bet jų taip pat laukia bausmė ir didelės kančios.

Ir jis paėmė juos bei nusivedė į pačią apsivalymo vietą ir vaikščiojo šventykloje. Ten juos sutiko vienas fariziejus, vyriausiasis kunigas, vardu Levitas, ir tarė Išganytojui: „Kas tau leido vaikščioti šioje apsivalymo vietoje ir žiūrėti į šiuos šventuosius indus, kai pats nesi apsiplovęs, o ir tavo mokiniai nenusiplovė kojų? Tu, susitepęs, vaikščiojai šioje šventykloje, kuri yra gyna vieta, kurioje joks kitas žmogus nevaikščioja, nebent jis būtų apsiplovęs ir pasikeitęs drabužius, taip pat jis nedrįsta žiūrėti į šiuos šventuosius indus“.

Išganytojas tuojau pat sustojo su savo mokiniais ir jam atsakė: „O tu, būdamas čia, šventykloje, ar esi švarus?“

Tas jam atsakė: „Aš esu švarus; nes aš apsiploviau Dovydo tvenkinyje ir, nusileidęs vienais laiptais, užlipau kitais, apsivilkau baltais bei švariais drabužiais ir tik tada atėjau bei pažvelgiau į šiuos šventuosius indus“.

Išganytojas atsakydamas jam tarė: „Vargas jums, akli, kurie nematote. Tu apsiplovei šiuose tekančiuose vandenyse, į kuriuos naktį ir dieną buvo metami šunys bei kiaulės, ir nuplovei bei nušvistei tik išorinę odą, kurią taip pat ištvirkėlės ir fleitininkės tepa tepalais, plauna, šveičia ir gražina žmonių geismui; bet viduje jos pilnos skorpionų ir viso blogio. Tačiau aš ir mano mokiniai, kurie, kaip tu sakai, nesimaudėme, buvome panardinti amžinojo gyvenimo vandenyse, kurie ateina iš... Bet vargas tiems...“

Oksirinto evangelija (fragmentas 1224)

1 fragmentas (Priekinė pusė / Recto)

- 1 [...]
- 2 [...] visame kame (arba *visur*)
- 3 [...] mūsų. Amen, [tau/jums]
- 4 [sakau...] [...]

1 fragmentas (Galinė pusė / Verso)

- 1 [...]
- 2 bus (arba *nutiks*). Jūs [...]
- 3 [...] [...]

2 fragmentas (Priekinė pusė, 2 stulpelis / Recto, Col. 2)

- 1 [...]
- 2 [tai] slėgė mane, ir [pasirodęs]
- 3 Jėzus vizijoje [sako]:
- 4 „Kodėl esi nusiminęs? Nes ne [...]
- 5 [t]u, bet veikiau [...]
- 6 duotas [...]

Pastaba: Šiame fragmente pasakotojas (tikriausiai vienas iš mokinių) pasakoja apie asmeninį patyrimą, kai Jėzus jį padrąsina vizijos metu.

2 fragmentas (Galinė pusė, 1 stulpelis / Verso, Col. 1)

- 1 [...]
- 2 „[...] tu pasakei, neatsakydamas.
- 3 [Ką gi tada tu] atmetei (išsižadai)? Kokį
- 4 naują [mokymą jie sako] tave
- 5 mokant, arba kokį naują [krikštą]
- 6 [tu skelbi? Atsak]yk ir...“

Paralelė: Klausama apie „naują mokymą“, panašiai kaip Morkaus evangelijoje (Mk 1, 27).

2 fragmentas (Galinė pusė, 2 stulpelis / Verso, Col. 2)

- 1 [...]
- 2 O rašto žinovai ir [fariziejai]
- 3 bei kunigai, pamatę [jį],
- 4 piktinosi, [kad su nuodė-]
- 5 mingaisiais [jis sėdi prie stalo].
- 6 [Bet] Jėzus išgirdęs [tarė: „Nereikia]
- 7 [sveikiesiems]
- 8 [gydytojo], bet veikiau [ligoniams...]]“
- 9 [...]

Paralelė: Ši scena apie valgymą su nusidėjėliais ir palyginimą apie gydytoją randama Mato (Mt 9, 10–13), Morkaus (Mk 2, 15–17) ir Luko (Lk 5, 29–32) evangelijose.

2 fragmentas (Priekinė pusė, 1 stulpelis / Recto, Col. 1)

1 [...]
2 [...] ir melskitės už
3 savo [prieš]us. Nes kas nėra
4 [prieš jū]s, tas yra už jus.
5 [Kas šiandien y]ra toli, rytoj
6 bus [arti jūsų], ir
7 [...] priešininkas
8 [...] [...]

Paralelė: Čia matome raginimą mylėti priešus (Mt 5, 43–44; Lk 6, 27–28) ir taisyklę apie tai, kas yra „už mus“ arba „prieš mus“ (Mk 9, 40; Lk 9, 50).

Šis papirusas yra labai vertingas, nes jame pateikiami posakiai, kurie labai panašūs į kanonines evangelijas, tačiau jų formuluotės šiek tiek skiriasi. Tai rodo, kad ankstyvieji krikščionys naudojo įvairiais rašytiniais šaltiniais, kurie vėliau nebuvo įtraukti į Naująjį Testamentą.

Įdomu tai, kad Oksirinko papirusai buvo aptikti senoviniame sąvartyne, kur smėlis ir sausas Egipto oras puikiai išsaugojo trapius užrašus. Archeologai Bernardas Grenfellas ir Arthuras Huntas praėjusio amžiaus pradžioje tūkstančius šių lapelių aptiko kasinėdami tolimame tūkstantmečių užmaršties giliausiame sluoksnyje. Kalbant apie Oksirinko 840 fragmentą, išsiskiria viena maža smulkmena. Šis rankraštis yra ne įprasta knygos dalis, o maža, vos kelių centimetrų pločio juostelė, primenanti šiandieninį užrašų lapelį, kurį tikriausiai nešiojosi paprastas keliautojas ar pamokslininkas. Jėzaus ir fariziejaus ginčas šventykloje atskleidžia netikėtą detalę apie tuometinį požiūrį į šventumą.

Jėzus oponentams primena, kad ritualiniai baseinai ir šventi vandenys nublanksta prieš širdies tyrumą, o gyvasis vanduo yra žmogaus dorybės.

Šis unikalus radinys leidžia pamatyti ankstyvąją krikščionybę kaip gyvą, ieškančią ir netgi šiek tiek maištaujančią bendruomenę, kuri drąsiai kėlė klausimus apie tikrąją Dievo valią. Tokie tekstai primena, kad pirmaisiais

amžiais tikėjimo keliai vingiavo kur kas plačiau, negu dabar pasakoja oficialios knygos.

<https://www.maldos.lt/oksirinko-evangelija/>